

**KLAGANDE**

Jaktkritikerna, 802441-4370

MOTPART

Länsstyrelsen i Västerbottens län

ÖVERKLAGAT BESLUTLänsstyrelsen i Västerbottens läns beslut 2021-02-18, dnr 218-1748-2021,
se bilaga 1**SAKEN**

Licensjakt på lo

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar Jaktkritikernas yrkande om att förvaltningsrätten ska fastställa vad som inte innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid och yrkandet om allmänna förbud avseende jaktmetoder.

Förvaltningsrätten avslår överklagandet i övrigt.

BAKGRUND OCH PARTERNAS INSTÄLLNING

Länsstyrelsen i Västerbottens län (länsstyrelsen) har beslutat om licensjakt på högst tretton (13) lodjur i länet under perioden från och med den 1 mars 2021 till och med den 15 april 2021 eller till dess länsstyrelsen avlyser jakten. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Jaktkritikerna har överklagat länsstyrelsens beslut och yrkar att förvaltningsrätten upphäver beslutet. De yrkar även att förvaltningsrätten fastställer vad som inte innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid samt att all fällfångst, oavsett angivna fångstredskap, ska totalförbjudas vid jakt på lodjur, att länsstyrelsen ska beakta de bedömningar som tidigare gjorts om skador och stress för fångande lodjur och avlysa all fällfångst med hänvisning till dels veterinärexpertis i Veterinärförbundet vilket ledde fram till moratorium 2010, samt i demokratisk anda beakta protesterna från alla djurskyddsorganisationer och miljöorganisationer som klart motsatt sig denna typ av extremt plågsamma fångstmetoder under många år. De yrkar även att beslutsfrågan om fällor ska gå tillbaka till Naturvårdsverket som bör ta förnyad diskussion med veterinär- och djurväl-färdsexpertis utan jaktintresse omgående och på ett svar från Naturvårdsverket och länsstyrelserna exakt vad som föranleder att man tillåter användning av lodjursfällor. De yrkar även inhibition av beslutet om saken inte är avgjord när jakten startar.

De framför i huvudsak följande. Lodjur är ett fredat vilt och får som huvudregel inte jagas enligt svensk lag. Lodjuret är också en strikt skyddad art enligt EU:s art- och habitatdirektiv och kräver särskilt skydd av EU:s medlemsstater, både vad gäller dess bevarandestatus och dess livsmiljö. EU-domstolen har i flera rättsfall påpekat att art- och habitatdirektivets möjligheter till undantag för jakt på strikt skyddade arter ska tolkas mycket restriktivt. De nationella domstolarna ska även tolka EU-rätten fördragskonformt,

dvs. beakta både försiktighetsprincipen och proportionalitetsprincipen i sin rättsutövning.

De undantagsbestämmelser som finns i direktivets artikel 16.1.e ska vidare tolkas restriktivt och det är den myndighet som fattat beslutet som har bevisbördan för att de nödvändiga förutsättningarna föreligger för varje undantag. Beslut om undantag kräver dessutom att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos bestånden av de berörda arterna i deras naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Utrymmet för jakt på en strikt skyddad art som lodjur är således så begränsat att det endast kan ske i speciella undantagssituationer. Länsstyrelsen hänvisar i sitt beslut till undantagsbestämmelser i artikel 16.1.e men länsstyrelsen har tolkat undantagsmöjligheten som en allmän rättslig grund för att bedriva ”allmän” jakt i syfte att minska lodjurspopulationen. I länsstyrelsens beslut om licensjakt på lodjur betonas särskilt att sociala, ekonomiska eller kulturella hänsyn ska tillåtas väga tyngre än bevarandeintresset vid en prövning av undantag från det strikta skyddet för de arter som omfattas av direktivet. Att sociala, ekonomiska och kulturella hänsyn ska beaktas nämns i punkt 3 i artikel 2 i art- och habitatdirektivet men det får inte hanteras isolerat från bevarandeintresset. Länsstyrelsen har inte på ett klart, tydligt och underbyggt sätt redovisat vad som är syftet med jakten. Det är således oklart vilket syfte eller mål licensjakten egentligen har enligt länsstyrelsen och hur en eventuell måluppfyllelse ska kunna mätas. Länsstyrelsen har inte heller presenterat rigoröst vetenskapligt stöd för att licensjakt är en ändamålsenlig lösning för att främja t.ex. samexistens mellan människa och lodjur. Länsstyrelsen ”målar upp” en konflikt mellan lodjur och människor som inte finns. Lodjuret har en hög acceptans bland allmänheten.

I Regeringspropositionen En hållbar rovdjurspolitik (2012/13:191) framgår det att man där ser på toleransnivåplanerna och att man då tittar på de förluster som sker då man förlorar renar, dock inte endast på grund av rovdjursangrepp. I beslutet står att på nationell nivå har lodjurens predation på ren uppskattats totalt till mellan 10 000 och 50 000 dödade renar per år. Jaktkriterierna ifrågasätter länsstyrelsens underlag i denna del, eftersom uppgifterna om rovdjursdödade renar (SOU 2012:22) är osäkra. Underlaget är ovetenskapligt och siffrorna för rovdjurspredation är extrapolerade utifrån rennäringens krav att ytterligare decimera rovdjursstammarna – med tanke på att rennäringen själva styr över uppskattningarna. Länsstyrelsen har inte på ett klart, tydligt sätt angett att syftet kan uppnås med hjälp av licensjakten. Faktum är då att rennäringen kompenseras via skattemedel med stora summor 107, 9 mkr under 2016, detta borde också tas i beaktande när länsstyrelsen tar beslut om licensjakt. Det krävs således ett mer gediget underlag för uppfyllandet av kriteriet allvarlig skada. Det ersättningssystem som finns idag medför att ersättning utgår oavsett skada på ren utan följer direkt av rovdjursförekomst. Ersättningssystemet ska vara förebyggande. Det är dock fullt möjligt att ersättning betalas ut för ett rovdjur som sedan ändå skjuts, detta ointetgör systemets förebyggande effekt. Myndigheterna måste kunna se båda sidorna av detta problem, alltså även en toleransnivå gentemot våra lodjur.

Lodjur är även klassat som sårbart på senaste rödlistan som publicerades av Artdatabanken vid SLU i april 2020. Som orsaker till rödlistningen nämner Artdatabanken bl.a. att antalet lodjur som fällts lagligt de senaste fem åren har varit omfattande, mellan 86 och 162 djur per år, därutöver dödas också ett 50-tal djur årligen i skyddsjakt och slutligen ytterligare ett antal genom illegal jakt. Lodjuren i Skandinavien har därtill extremt liten genetisk variation. Detta beror på att det är ovanligt att det vandrar in lodjur från Finland. Lodjurspopulationen har minskat sedan licensjakt infördes. Illegal jakt är även en ett allvarligt hot mot arten. Mot bakgrund av att lodjuret är en sårbar

art, att stammen har en låg genetisk variation och att illegal jakt på lodjur är ett allvarligt hot mot den svenska populationen kan det starkt ifrågasättas om lodjurspopulationen har gynnsam bevarandestatus. Länsstyrelsen har inte fullgjort sin bevisbörda när det gäller gynnsam bevarandestatus.

Lodjursstammen är fortfarande långt ifrån stabil, att tillåta licensjakt på lodjur kan snabbt få lodjursstammen i obalans. Jaktkritikerna anser därför att det inte är försvarbart att tillåta licensjakt efter lodjur i det aktuella länet, eftersom de nivåer som enligt länsstyrelsens beslut motiverar licensjakten inte är stabila över tid. Marginalen är mycket liten, när länsstyrelsen beslutar om jakt efter 13 lodjur, eftersom överskjutning av stammen kan ske under licensjakten (vilket gjordes i andra län 2020). Antalet föryngringar kan av andra orsaker snabbt minska - exempelvis om lodjurshonor som följs av sina ca 10 månader gamla ungar och som i högre grad än andra lodjur riskerar att dödas, vid licensjakten, som är tillåten på alla lodjur. Licensjakten är också tillåten under lodjurens brunst, vilket innebär att två eller flera lodjur kan befinna sig på samma plats om sådana könsmogna lodjur dödas får det påtagligt större negativ effekt på lodjursstammen. Att då besluta licensjakt på 13 lodjur är fullständigt oförsvarligt.

Andra alternativa lösningar som t.ex. stängsling och ersättning vid eventuella skador, är även mer lämpliga än jakt. Även rennäringen måste bidra till en värld där förlust av biologisk mångfald och systematisk utrotning av arter minskar. Lodjuren orsakar inte människor eller näringar några nämnvärda problem. Mot bakgrund av den senaste viltskadestatistiken samt SLU:s rödlista saknas helt utrymme och behov av licensjakt på lodjur. Jakten riskerar att endast gynna ett fåtal personer inom jägarkåren.

Jakten på lodjur innebär även en störning under parningstid, vilket strider mot bestämmelserna i art- och habitatdirektivet. Lodjurens parningstid infaller i början av mars, vilket också är den tid då ungar fortfarande följer sin

mamma. Därtill har hundträning varit lovligt i februari. Det är djupt oetiskt att utsätta lodjuret för drevjakt med hundar och störningar under denna känsliga tid. Rovdjur lockar även en speciell kader av jägare, nämligen troféjägare. Den psykiska stress och den fysiologiska stress som specifikt ett vilt kattdjur utsätts för i en lodjursfälla är även ondskefullt och ett grovt djurplågeri. Jaktkritikerna anser att fällfångst är ett grymt och synnerligen otidsenligt jaktsätt, vilket också innebär fara för så många andra vilda djur.

Länsstyrelsen har inte funnit skäl att ändra sitt beslut.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Inhibition

Det saknas skäl att ta ställning till Jaktkritikernas yrkande om inhibition eftersom målet avgörs slutligt. Frågan om inhibition föranleder därför inte någon vidare åtgärd.

Inledande avgränsning av prövningen i målet

Jaktkritikerna har yrkat att förvaltningsrätten ska fastställa vad som inte innebär störning för lodjur, med eller utan ungar, som jagas under parningstid samt att all fällfångst ska förbjudas och att beslutsfrågan om fällor ska gå tillbaka till naturvårdsverket som omgående bör ta förnyad diskussion med veterinär- och djurvälståndsexpertis utan jaktintresse. Förvaltningsrätten kan inom ramen för detta mål bara överpröva det enskilda beslut som länsstyrelsen har fattat. Att beslutet tillåter viss jakt och innefattar villkor om vissa jaktmetoder medför inte att rätten kan pröva frågor om allmänna förbud mot detta. Förvaltningsrätten saknar vidare möjlighet att återförvisa frågor till naturvårdsverket. Yrkandet om återförvisning ska därför avvisas.

Jaktkritikerna har vidare yrkat att Naturvårdsverket och länsstyrelserna föreläggs att svara på vad som föranleder att man tillåter användning av lodjursfällor. Förvaltningsrätten anser att målet är så utrett som dess beskaffenhet kräver utan att sådana utredningsåtgärder vidtas.

Frågan i målet är således om länsstyrelsen har visat att kraven för att besluta om licensjakt efter tretton (13) lodjur i Västerbottens län är uppfyllda. Detta innebär att förvaltningsrätten ska pröva syftet med den beslutade jakten, om det finns någon annan lämplig lösning, om jakten försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, om jakten är lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning och om den sker under strängt kontrollerade förhållanden samt selektivt.

Rättslig reglering

Av 3 § första stycket jaktlagen framgår att lo och annat vilt är fredat och endast får jagas om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen. Enligt 23 c § jaktförordningen (1987:905) får licensjakt efter bl.a. lo ske under förutsättning att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden.

Bestämmelsen i 23 c § ska tolkas mot bakgrund av motsvarande artiklar i art- och habitatdirektivet. Enligt artikel 12.1 a ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för införande av ett strikt skyddssystem i det naturliga utbredningsområdet för de djurarter som finns förtecknade i bilaga 4 a till

direktivet, med förbud mot att bl.a. avsiktligt fånga eller döda exemplar av dessa arter i naturen.

Lodjuret (*Lynx Lynx*) omfattas av det strikta skyddet i bilaga 4 a. I artikel 16.1 anges undantagen vari punkt e) anger vad som måste vara uppfyllt för att länsstyrelsens beslut om licensjakt ska bestå. EU-domstolen har i en dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 (Europeiska kommissionen mot Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

EU-domstolen har i mål C-674/17, Tapiola uttalat att artikel 16.1 e i princip kan utgöra grund för att bevilja ett undantag som bl.a. tillåter dödande av individer som tillhör de arter som nämns i bilaga 4 a till art- och habitatdirektivet (punkt 32). De mål som åberopas till stöd för att undantag föreligger ska redovisas klart och tydligt och underbyggas med rigorösa vetenskapliga uppgifter som visar att beslutad jakt är ägnad att uppnå målen, att det i tillräcklig mån fastställts att målen inte kan uppnås genom en annan lämplig lösning, att det säkerställs att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten samt att jakten sker selektivt och i begränsad omfattning avseende ett begränsat och fastställt individantal under strängt kontrollerade förhållanden (punkt 80). Gällande gynnsam bevarandestatus och krav på begränsad omfattning bedömde domstolen jaktuttaget i vidare sammanhang, omfattande den totala tillåtna bytesmängden avseende stamvårdande jakt under aktuellt jaktår (punkt 62-65 och 75).

Av den allmänt tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, Kommissionen mot Malta punkt 57 och 64), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget. Vidare följer att konstaterande av att det inte finns någon annan lämplig lösning ger möjlighet att tillåta undantag endast i den utsträckning det är nödvändigt och om direktivets övriga syften inte äventyras. Förutsättningar för licensjakt efter lodjur med stöd av artikel 16.1 e Enligt bilaga 4 a till art- och habitatdirektivet omfattas lodjur av det strikta skyddssystem som följer av direktivet.

EU-domstolen har i ovan angivet mål Tapiola uttalat att undantag från detta skydd får göras enligt artikel 16.1 e för att tillåta jakt på djur som omfattas av skyddet om angivna förutsättningar är uppfyllda. Detta förutsätter även att andra undantagsbestämmelser i 16.1 a - d inte är relevanta. Förvaltningsrätten bedömer att det av utredningen framgår att endast artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet är en relevant undantagsmöjlighet för den beslutade jakten och att 23 c § jaktförordningen inte går utöver vad som kan anses tillåtet enligt denna artikel. Det är därmed möjligt att besluta licensjakt på lodjur i enlighet med detta, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda i nämnda förordning, direktiv och avgöranden (se även HFD 2016 ref. 89).

Syftet med den beslutade jakten

Det finns varken i 23 c § jaktförordningen eller i art- och habitatdirektivet uttryckligen angivet något särskilt syfte som ska vara uppfyllt för att ett beslut om licensjakt ska kunna meddelas. För att det ska vara möjligt att göra en bedömning av om det finns någon annan lämplig lösning eller om undantaget från skydd mot jakt är proportionerligt måste det emellertid finnas ett syfte med licensjakten. Detta har tydliggjorts i ovan nämnt mål Tapiola vari framgår att det krävs ett tydligt angivet syfte med jakten och att prövning

ska göras om det finns stöd för att jakt är lämpligt för att uppnå detta syfte. Det får anses ligga inom en överprövande domstols kompetens att göra en prövning av om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 89).

Mot bakgrund av Kommissionen mot Malta har HFD uttalat att det vid tillämpning av artikel 16.1 i art- och habitatdirektivet måste tillses att det råder jämvikt mellan artskyddet och vissa andra intressen. Dessa intressen framgår av artikel 2.3 i direktivet där det anges att åtgärder som vidtas i enlighet med direktivet ska ta hänsyn till ekonomiska, sociala och kulturella behov och till regionala och lokala särdrag. Vid bedömningen av nödvändigheten av licensjakten måste således hänsyn även tas till de intressen som anges i artikel 2.3 i direktivet på ett sådant sätt att jämvikten mellan artskyddet och dessa intressen inte förloras (HFD 2016 ref. 89).

När det gäller förutsättningar för beslut om jakt av rovdjur i Sverige har bl.a. följande uttalats i förarbetena (prop. 2008/09:210 s 47 ft) till den svenska jaktlagstiftningen. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att upprätthålla rovdjurs skygghet för människor och öka acceptansen för rovdjursförvaltningen. Jakt som ett inslag i förvaltningen av de stora rovdjuren kan minska det hot som rovdjuren kan utgöra mot traditionell livsstil och därigenom påverka landsbygdens utveckling i stort. Renskötsel och fåbodbruk är exempel på näringsverksamhet med långa kulturtraditioner som samhället satsar resurser på att bevara. Ett mål måste vara att begränsa den konflikt som kan finnas mellan de stora rovdjuren och människors livsmiljöer. En alltför stark rovdjurskoncentration kan i princip endast minskas genom jakt. Rovdjurens etablering i nya områden kan underlättas genom jakt samtidigt som jakt kan bidra till att reducera rovdjursstammarnas tillväxt i kärnområdena. När det gäller lodjur anges att skyddsjakt på lodjur bör vara förbehållen skadegörande individer och att den normala beskattnings- eller jaktformen bör vara

en noga reglerad och kontrollerad licensjakt i län som har stabila lodjursstammar.

I beslutet anger länsstyrelsen bl.a. att det övergripande syftet med licensjakten är att bidra till att nå riksdagens målsättning om maximalt 10 procents förluster inom rennäringen på grund av rovdjurspredation, att bidra till gynnsamma psykosociala förutsättningar för renskötarna, att minska de negativa och öka de positiva socioekonomiska konsekvenserna av rovdjursförekomst samt att bidra till att rovdjuren och rovdjursförvaltningen upplevs som legitima av befolkningen i länet och i landet. Som mer specifikt syfte med licensjakten anges att det är att följa det beslut om målsättning för lodjursstammen som viltförvaltningsdelegationen har satt upp. Licensjakten syftar också till att nå länets målsättningar för problembildens omfattning inom rennäringen, att frigöra utrymme för förekomst av järv som är en prioriterad art för rovdjursförvaltningen i Västerbotten och att bidra till den specifika målsättningen med rovdjurs socioekonomiska påverkan i Västerbotten - att fler djur fälls vid licensjakt än vid skydds jakt. Länsstyrelsen har också i beslutet beskrivit vilka förluster rennäringen har till lodjur även om det inte är möjligt att ange förlusten i exakta tal.

Förvaltningsrätten anser att Länsstyrelsen har angett tydliga syften och domstolen finner inte skäl att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning att licensjakt efter lodjur är ett viktigt verktyg för att hålla lodjurspopulationen på en nivå där skadorna bli hanterbara och som inte leder till oacceptabla förhållanden för rennäringen i synnerhet men också generellt mellan människa och rovdjur. Vidare bedömer förvaltningsrätten att licensjakt i tillräcklig grad kan förväntas uppnå de angivna syftena. Licensjakten får därmed anses ändamålsenlig mot bakgrund av de syften som angetts för beslutet. Enligt förvaltningsrättens mening är de syften som länsstyrelsen anger även acceptabla sett mot bakgrund av förarbetena till den svenska jaktlagstiftningen.

Det föreligger således, enligt förvaltningsrättens mening, möjlighet att medge undantag från det skydd mot jakt som lodjuren åtnjuter.

Annan lämplig lösning

Länsstyrelsen har i beslutet angett att de inte ser någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå syftet med att stabilisera populationen vid förvaltningsmålet. Skydds jakt är inte ett alternativ till licensjakt då en sådan jakt är inriktad på specifika problemindivider. Alternativa metoder till jakt för att skydda rennäringen är inte möjliga att använda när det gäller stora områden och långa tidsperioder.

Förvaltningsrätten anser att länsstyrelsen i tillräcklig grad har redogjort för att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå licensjakts syfte att reglera lodjurens antal, utbredning, täthet och tillväxt som ett långsiktigt förebyggande verktyg för att nå de uppsatta förvaltningsmålen. Det finns därmed ingen annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå eftersträvat syfte.

Upprätthållande av gynnsam bevarandestatus

Licensjakt får inte beviljas om jakten försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten i dess naturliga utbredningsområde. I enlighet med ovan nämnt mål Tapiola har det totalt tillåtna jaktuttaget för årets licensjakt på lodjur betydelse i denna bedömning.

Förvaltningsrätten konstaterar att referensvärdet för gynnsam bevarandestatus för lodjur är 870 individer i Sverige. Inventeringssäsong 2019/2020 kvalitetssäkrades 189,5 familjegrupper av lodjur i Sverige vilket motsvarar en population på drygt 1 100 (945 - 1 292) lodjur. Lodjurspopulationen är därmed över referensvärdet för gynnsam bevarandestatus.

Under inventeringssäsongen 2019/2020 konstaterades 87 familjegrupper av lodjur i det norra rovdjursförvaltningsområdet. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för det norra rovdjursförvaltningsområdet är 58 föryngringar per år (NV- 01525-18).

Av länsstyrelsens beslut framgår att det i Västerbotten finns en fast och reproducerande stam av lodjur och att det sedan 1996 gjorts heltäckande och strukturerade inventeringar av lodjursstammen i länet. Stammen har fluktuerat kraftigt upp och ner över åren men fluktuationen har avtagit och det har årligen konstaterats mellan 20 och 30 familjegrupper vid inventering. Minimnivån för länet är 13 lodjursföryngringar och förvaltningsmålet är 23 lodjursföryngringar, vilket motsvarar ca 140 djur. Stammen får dock fluktuera inom förvaltningsintervallet 14 och 32 föryngringar, motsvarande 86-197 individer. För att beräkna medelvärdet av antal individer har Länsstyrelsen använt medelvärdet av de tre senaste inventeringarna. Beräkningen resulterar i en population som uppgår till 129-149 lodjur, med ett medelvärde på 139 lodjur. Länsstyrelsen bedömer därför att ett uttag av 13 lodjur under licensjakt innebär att det finns en god marginal till länets miniminivå. Uttaget bedöms av länsstyrelsen varken påverka den regionala miniminivån eller det nationella referensvärdet.

Förvaltningsrätten anser inte att det framkommit skäl att ifrågasätta de angivna inventeringsuppgifterna och anser att de måste vara utgångspunkten i bedömningen av om den beslutade licensjakten på lodjur försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Uppgifterna i målet visar att lodjurspopulationen såväl nationellt som regionalt överstiger de av Naturvårdsverkets beslutade referens- och miniminivåerna. Det har inte framkommit något som tyder på att det beslutade jaktuttaget efter högst 13 lodjur i Västerbottens län medför en risk att äventyra lodjurets gynnsamma bevarandestatus vare sig inom länet eller inom förvaltningsområdet eller i landet

som helhet. Vidare konstaterar förvaltningsrätten att lodjursstammens naturliga utbredningsområde sannolikt inte kommer att minska inom en överskådlig framtid och att det finns en tillräckligt stor livsmiljö för att artens population ska bibehållas på lång sikt. Skäl saknas därför att ingripa mot beslutet för att skydda lodjurets bevarandestatus.

Lämplighet med hänsyn till stammens storlek och sammansättning

En licensjakt måste vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning. Detta ska, enligt HFD, förstås som ett krav på att jakten sker i begränsad omfattning och avser en begränsad mängd för att vara tillåten. En förutsättning för att ett jaktuttag ska anses vara i begränsad omfattning och mängd är, i en situation som den förevarande, att uttaget inte försämrar den gynnsamma bevarandestatusen hos den svenska stammen (HFD 2016 ref. 89).

Av Tapiola (punkterna 62-62 och 75) följer att ett aktuellt jaktuttag ska ses i vidare sammanhang omfattande det totalt tillåtna jaktuttaget avseende stamvårdande jakt under aktuellt jaktår. Av det överklagade beslutet framgår att länsstyrelserna inom det södra rovdjursförvaltningsområdet har samverkat kring förutsättningarna för licensjakt och att det antal djur som jakten omfattar i de aktuella länen innebär en mycket liten risk att miniminivån för förvaltningsområdet underskrids.

Jakten är områdesindelad för att göra det möjligt att styra jakten till områden där problembilden avseende lodjuret, främst för rennäringen förväntas vara svårast. Länsstyrelsen har utgått från en försiktighetsprincip som både tillåter eventuell skydds jakt efter särskilda individer och medger utrymme för oförutsedda händelser som kan påverka länets lodjurspopulation.

Förvaltningsrätten har redan bedömt att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos lodjurets bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Det aktuella jaktuttaget får anses vara i begränsad omfattning i förhållande till resultatet av den senaste lodjursinventeringen i länet. Den beslutade jakten uppfyller enligt förvaltningsrättens mening också kraven på begränsningar i omfattning och individantal i enlighet med EU-domstolens ståndpunkt, med beaktande av den totala omfattningen av svensk licensjakt på lodjur detta år. Förvaltningsrätten finner heller inte att det framkommit någon särskild risk i nutid, kopplad till genetisk sårbarhet eller annat, som ger stöd för att licensjakten på annat sätt riskerar stammens sammansättning. Den beslutade jakten uppfyller således kravet på att vara lämplig med hänsyn till lodjursstammens storlek och sammansättning.

Selektiv jakt under strängt kontrollerade förhållanden

En ytterligare förutsättning för att licensjakt ska få beslutas enligt jaktförordningen är att jakten bedrivs selektivt och under strängt kontrollerade förhållanden. Enligt Högsta förvaltningsdomstolen måste kravet på strängt kontrollerade förhållanden innebära att villkoren för jakt är tydliga främst vad gäller de individer eller grupper av individer som får jagas, var detta får ske, under vilka tider och till vilket antal. Det ska finnas effektiva rutiner som förhindrar jakt i strid med villkoren. Kraven på ansvariga myndigheter att kontrollera jakten måste ställas högt. Gällande kravet på selektivitet måste detta innebära att jakten ska vara inriktad mot vissa individer eller grupper av individer som tillhör en viss art, eller undanta vissa individer eller vissa grupper av individer som tillhör arten. Urvalet måste ske med eftersträvat syfte att inte försämra den gynnsamma bevarandestatusen hos den aktuella populationen (HFD 2016 ref 89).

Länsstyrelsen har begränsat antalet lodjur som får fällas i länet. Beslutet innehåller tidsmässiga och geografiska avgränsningar för att kunna styra jakten till de områden där problembilden kring lodjurens förväntas vara svårast. Beslutet innehåller också krav på skyndsamt rapportering av fällda eller påskjutna djur, kontinuerlig kontroll med avräkning av hur många lodjur som återstår av tilldelningen, och krav på besiktning av fällda djur och skottplats eller fallplats. Förvaltningsrätten anser att kraven är tillräckligt tydliga och innefattar effektiva rutiner för att förhindra och kontrollera att jakten inte sker i strid med villkoren.

Vad gäller Jaktkritikernas invändning om tidpunkten förjakten, att den infaller just under lodjurens parningstid och under den tid då ungar fortfarande följer sin mamma samt att hundar även får användas under denna tid, konstaterar förvaltningsrätten att det av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo (NFS 2010:15) 3 § framgår att länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo får gälla perioden från och med den 1 mars till och med den 15 april i Norra rovdjursförvaltningsområdet, och under perioden från och med den 1 mars till och med den 31 mars i övriga delar av landet. Länsstyrelsen kan således besluta om jakt under denna tidsperiod. Beslutet uppfyller därmed kravet på att jakten ska ske under strängt kontrollerade förhållanden.

Slutsats

Förvaltningsrätten bedömer sammanfattningsvis att länsstyrelsen har visat att kraven för aktuell licensjakt i länet är uppfyllda. Med beaktande av att rätten ovan funnit jakten lämplig med hänsyn till stammens storlek och sammansättning samt att den uppfyller kraven på selektivitet och strängt kontrollerade förhållanden står den i rimlig proportion till de syften som motiverat jakten. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

████████████████████

rådman

I avgörandet har även nämndemännen ██████████ ██████████

██████████ och ██████████ deltagit.

████████████████████ har föredragit målet.



Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

Datum
2021-02-18

Ärendebeteckning
218-1748-2021
Arkivbeteckning

1(27)

Enligt sändlista

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ

INKOM: 2021-02-26
MÅLNR: 401-21
AKTBIL: 3

Beslut om licensjakt efter lodjur i Västerbottens län 2021

Beslut

Länsstyrelsen Västerbotten beslutar om licensjakt efter högst tretton (13) lodjur i Västerbottens län.

Beslutet fattas med stöd av 5 b, 9 b, 18, 23 c, 23 d och 24 d §§ jaktförordningen (1987:905) och Naturvårdsverkets beslut om överlämnande av rätten att besluta om licensjakt efter lodjur (dnr. NV-04663-19 av den 27 juni 2019). I beslutet beaktas skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter och undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 samma direktiv. I beslutet beaktas också det som sägs i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2010:15) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo.

Länsstyrelsen beslutar vidare att nedan angivna villkor ska gälla för beslutet. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla utan hinder av att beslutet överklagas. Hur beslutet kan överklagas framgår av Bilaga 1.

Länsstyrelsen beslutar att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelsedelgivning. Beslutet fattas med stöd av 49 § delgivningslagen (2010:1932). Beslutet hålls under överklagandetiden tillgängligt hos Länsstyrelsen Västerbotten, Storgatan 71 B, Umeå och på Länsstyrelsens webbplats, www.lansstyrelsen.se/vasterbotten.

Villkor

1. När får jakten bedrivas?

Jakten får bedrivas från och med den 1 mars 2021 till och med den 15 april 2021 eller den tidigare tidpunkt då jakten i området avlyses.

Länsstyrelsen påminner om att lodjur enligt 9 § jaktförordningen får jagas bara under tiden från och med en timme före solens uppgång till och med en

timme efter solens nedgång. Under timmen efter solens nedgång får jakten endast bedrivas som vaktjakt eller smygjakt.

2. Var och hur många djur får fällas?

Länet delas in i två jaktområden. Västra området utgörs av kommunerna Sorsele, Storuman, Vilhelmina, Dorotea, Åsele, Lycksele och Malå. I Östra området ingår kommunerna Norsjö, Skellefteå, Vindeln, Umeå, Robertsfors, Bjurholm, Vännäs och Nordmaling.

Jakten omfattar högst 13 lodjur, varav högst 8 djur får fällas i Västra området och högst 5 djur i Östra området enligt kommunindelning ovan.

3. Vilka djur får fällas?

Lodjur får fällas oavsett djurens kön och ålder. Ungdjur bör dock av jaktetiska skäl i möjligaste mån fällas före föräldradjur.

4. Jaktmedel m.m.

Hundar

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur får högst två hundar som ställer eller förföljer en och samma lo användas samtidigt. Hundar får inte bytas under jakt på en och samma lo och under en och samma dag.

Fångstredskap

Naturvårdsverket har överlämnat till Länsstyrelsen rätten att besluta om användning av fångstredskap vid licensjakt efter lodjur. Länsstyrelsen beslutar att typgodkända lodjursfällor för levandefångst får användas under licensjakten. Dessa är Åbrånsfällan (L93), Lofälla modell Grimsö (L94), Tunnelfälla modell Söderholm (L95), Sinkabirum (L99) och Sinkabirum kombi (L112). Vid tillverkning ska tillverkaren se till att fångstredskapet väderbeständigt märks med fångstredskapets typnummer.

Fällor ska anmälas till Länsstyrelsen av den som avser att bedriva licensjakt med hjälp av fälla. Anmälan ska göras skriftligt med vanlig post (Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå) eller e-post (vasterbotten@lansstyrelsen.se). En sådan anmälan ska ske innan licensjaktens början och den ska vara Länsstyrelsen tillhanda senast den 28 februari 2021. Anmälan ska innehålla namn, adress och telefonnummer av den som avser att bedriva licensjakt med hjälp av fälla, vilken fälltyp det rör sig om, i vilken kommun fällan ska placeras samt en exakt platsangivelse i form av koordinater, med uppgift om använt koordinatsystem. Företrädesvis används något av koordinatsystemen RT90 eller Sweref 99.

Fällor som används ska, vare sig de är gillrade eller inte, märkas med användarens namn, adress och telefonnummer. Denna märkning ska vara väderbeständig. Fällorna ska vittjas minst två gånger per dygn (morgon och kväll). Länsstyrelsen rekommenderar även att fällan förses med en larmanordning som meddelar när fångst har skett så att vittjning kan ske

snabbare. Länsstyrelsens fältpersonal kan komma att genomföra tillsyn vid fällplatserna.

Länsstyrelsen påminner om att lockmedel/doftämnen endast får användas om de är syntetiska, om de är tillverkade av växtextrakt eller om de är framställda i Sverige av material från vilda svenska djur. Delar från vilt från samma eller angränsande kommun får användas. Rester från tamdjur får inte användas och till tamdjur räknas även renar.

Inga motordrivna fordon

Länsstyrelsen tar inte något beslut om undantag från bestämmelserna i 31 § jaktlagen när det gäller användning av motordrivna fortskaffningsmedel. Detta innebär att jakt inte får ske från motordrivna fortskaffningsmedel. Sådana fortskaffningsmedel eller andra motordrivna anordningar får inte heller användas för att söka efter, spåra, förfölja eller genskjuta vilt, för att hindra vilt att undkomma eller för att avleda viltets uppmärksamhet från den som jagar.

Bestämmelser om användning av motordrivna fortskaffningsmedel som finns i andra regelverk påverkas inte av detta licensjaksbeslut.

5. Vilka får utföra jakten?

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter lodjur på det jaktområde där han/hon har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter lodjur. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är den ensamme jägaren jaktledare.

Den som tänker bedriva licensjakt efter lodjur ska enligt 49 § jaktförordningen registrera sig i Naturvårdsverkets Jägarregister. Det tidigare undantaget att bara jaktledaren behöver vara registrerad för lodjursjakt gäller inte längre.

Det finns tre olika sätt att registrera sig:

- Ring talsvar: 0771-18 34 11 och följ instruktionen
- Ring Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 17 00
- Logga in i Jägarregistret på <https://jagarregistret.naturvardsverket.se/Auth> (med Bank ID)

6. Lodjursjägarens ansvar

Var och en som jagar lodjur ska hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där lodjursjakt bedrivs. Denna information finns att tillgå via Länsstyrelsens telefonsvarare som nås på telefonnummer 010-225 41 15. Den som fäller ett lodjur sedan jakten avsluts kan komma att dömas till ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen om man av oaktsamhet inte hållit sig informerad.

7. Jaktledarens ansvar

I 7 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:25) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo specificeras jaktledarens ansvarsområden rörande lodjursjakten.

- Jaktledaren ansvarar för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten följs.
- Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle och minst en gång varannan timme under pågående jakt hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs.
- Vid jakt med fångstredskap ska jaktledaren kontrollera att lo återstår av tilldelningen innan fångad lo avlivas.
- Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen.
- Jaktledaren ska före jaktens början informera samtliga jakttagare om villkoren för jakten, kommunikationsbestämmelser, otillåtna skjutriktningar, gränsförhållanden samt om övriga regler som kan behövas för jaktens genomförande. Jaktledaren ska vidare informera om skyldigheten att inneha vapenlicens och giltigt statligt jaktkort.
- Jaktledaren ska informera varje jakttagare om att han eller hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han eller hon årligen före jakten bör ha förvässat sig om att kulvapnet är inskjutet och att han eller hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter lo.
- Jaktledaren ska informera varje jakttagare om riskerna för skadskjutning av lodjur, uppmana jakttagarna att vid jakt med kulgevär endast skjuta med stöd och att endast skjuta mot stillastående lodjur med rena sidoskott samt, vid jakt med hagelvapen, inte skjuta på avstånd över 20 meter.
- Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fälld lo till Länsstyrelsen i enlighet med 5 b § jaktförordningen, att rapportering av fälld lo ska ske snarast och senast inom en timme från den tidpunkt då djuret fällts och att rapportering av påskjuten lo ska ske snarast.

8. Anmälan av fälld eller påskjuten lo

Fälld lo ska anmälas av skytten till Länsstyrelsen *snarast och senast inom en timme* från den tidpunkt då djuret fällts och innan djuret flyttas från fallplatsen. Anmälan av påskjuten lo ska göras av skytten till Länsstyrelsen *snarast*. Påskjutning definieras i detta beslut enligt följande: *skott har avlossats mot lodjur med avsikt att fälla detta och det kan inte uteslutas att skottet har träffat lodjuret, men lodjuret har inte fällts*.

Anmälan ska ske till telefon 010-225 41 15. Vid anmälan ska följande anges:

1. Namn, adress och telefonnummer till skytten;
2. Namn, adress och telefonnummer till ansvarig jaktledare;
3. När lodjuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag);
4. Var lodjuret fällts (jaktområde enligt detta beslut samt koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000);
5. Djurets kön och ålder, om det är möjligt att fastställa;
6. Vilket jaktsätt som användes.

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontaktar skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

9. Platsundersökning och eftersök av påskjuten lo

Den som påskjutit lo ansvarar tillsammans med jaktledaren för att platsundersökning genomförs för att undersöka om lon är skadad eller inte. De ska säkerställa att spår på skott- och fallplats inte förstörs.

Den som påskjutit lo ansvarar tillsammans med jaktledaren för att eftersök genomförs om inte platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att lon är oskadad. Eftersök ska genomföras tills dess:

1. djuret påträffats dött,
2. djuret påträffats skadat och avlivats,
3. vid jakt med kulvapen, kulans anslagsplats eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att djuret skadats, eller
4. djuret inte kan anträffas.

Hundar som används vid eftersök av påskjutna lodjur bör i lämpligaste mån vara särskilt tränade i att spåra lodjur.

Jaktledaren ska på begäran uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningsman. Jaktledaren ska till Länsstyrelsens besiktningsman redovisa hur platsundersökning eller eftersök genomförts samt tillsammans med besiktningsmannen dokumentera dessa åtgärder på blankett R3 *Påskjutet rovdjur – platsundersökning och eftersök*¹.

10. Besiktning av fälld lo

Länsstyrelsens besiktningsmän besiktar samtliga fällda lodjur. Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i blankett L1-L2 *Registrering och besiktning av fällt lodjur*.

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningsman.

Vid besiktningen fäster besiktningsmannen en gul vattenbeständig lapp på ett bakben med ett buntband, så att lappen sitter kvar under och efter flåning. Rovbase-ID och Länsstyrelsens ID-nummer anges på lappen. Besiktningsmannen tar ett hudprov (referensprov, ca 1 x 4 cm) och märker

¹ Blanketter kan laddas ner från SVA:s webbplats:
<https://www.sva.se/vilda-djur/rovdjur/registering-remisser-doda-rovdjur/>

loskinnet med ett mikrochip vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Märkningen fungerar som ett bevis på att djuret fällts lagligt, varvid blanketten L1-L2 *Registrering och besiktning av fällt lodjur* ifylls.

Flådd kropp inklusive huvudet sänds till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) genom besiktningsmannens försorg. Flådd kropp ska om möjligt inte frysas och inre organ får inte tas ur. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb ska också skickas in.

Om besiktningsmannen så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas. Om skytten trots besiktningsmannens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa djurkroppen eller att lämna ifrån sig alla proverna, tillfaller hela lodjuret staten. Lodjur alternativt delar av lodjur som inte märks enligt gällande bestämmelser tillfaller staten.

Ytterligare upplysningar

Aktuell information om återstående tilldelning

Länsstyrelsen tillhandahåller en telefonsvarare med aktuell information om hur många lodjur som fällts och vad som återstår av tilldelningen. Denna telefonsvarare nås via telefonnummer 010-225 41 15. Informationen uppdateras minst en gång per dygn.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet djur fällts eller påskjutits och avräknats inom länet eller del av länet eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen som nås via telefonnummer 010-225 41 15.

Avräkning

Länsstyrelsen beslutar huruvida ett påskjutet lodjur ska avräknas från kvoten eller inte. Påskjuten lo avräknas såvida det inte har påvisats genom Länsstyrelsens fältkontroll att djuret är oskadat.

Djur som påskjutits i ett jaktområde och faller i ett annat jaktområde avräknas i det jaktområde där djuret påskjutits.

Fälls lodjur med stöd av andra beslut eller dödas på annat sätt under den tid då licensjakt är tillåten efter lo, så avräknas dessa djur inte licenstilldelningen.

Platsbesiktning

För att säkerställa att undersökning av skott- och fallplats kan göras på ett betryggande sätt och för att undvika misstankar om olovlig användning av motorfordon bör skoter inte köras inom 300 m från det fällda djuret innan besiktningen är genomförd.

Jakträttshavarens rätt till delar av lodjuret

Under förutsättning att ovan nämnda uppgifter har rapporterats, att samtliga prover har insamlats samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftning och med villkoren i detta beslut, tillfaller skinnet av det fällda lodjuret jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta en fälld lo till annan person.

SVA genomför åldersbestämning av djuret, genom analys av en hörntand, varefter jakträttshavaren, alternativt den som jakträttshavaren har överlåtit kraniet till, kan få kraniet tillbaka mot en avgift. Önskar skytten att få tillbaka kraniet ska det anges särskilt på blanketten L1-L2 *Registrering och besiktning av fällt lodjur*. Vid återsändandet informerar SVA om hur och av vem kraniet ska märkas med mikrochip.

För återsändande till land utanför EU gäller särskilda regler. Lodjursskyttar som bor utanför EU-land ska själva söka CITES-exporttillstånd samt importtillstånd från hemlandet, och informationen ska vara SVA tillhanda senast ett år efter jaktens avslut. Därefter tillfaller kraniet svenska staten.

Försäljning av skinn, kranium m.m.

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av lodjursskinn eller andra delar av lodjur samt kommersiell förevisning av lodjur är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverket meddela undantag från förbudet genom ett CITES-intyg.

CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av lodjur eller produkter av lodjur till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Hantering av personuppgifter

När fällor för lodjursjakt anmäls, när fällda eller påskjutna lodjur rapporteras in och när fällda djur besiktigas samlar Länsstyrelsen in personuppgifter. Information om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Annan tillämplig lagstiftning

Länsstyrelsen påminner om bestämmelserna i 27 § jaktlagen avseende grundreglerna för jaktens bedrivande och om vad som sägs i 31 § samma lag om användning av motordrivna fortskaffningsmedel. Länsstyrelsen hänvisar också till de inskränkningar som görs i 9 § jaktförordningen gällande jakttiden och till vad som sägs i bilaga 5 samma förordning om förbjudna medel och metoder för fångst och dödande. I 11 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt finns

regler avseende godkända kulgevär. I 16 § samma föreskrifter framgår vilken ammunition som är godkänd vid jakt efter lo.

Länsstyrelsen påminner om att skjutvapen enligt 22 § jaktförordningen inte får medföras vid färd med motordrivet fordon i terräng.

Länsstyrelsen påminner om bestämmelserna Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2018:3) om användande av fångstredskap.

Vid användning av automatiska kameror, t.ex. i samband med fällfångst av lodjur, behöver tillämpliga bestämmelser i dataskyddsförordningen (GDPR, The General Data Protection Regulation) kring insamling (här genom fotografering) och hantering av personuppgifter beaktas.

Länsstyrelsen påminner också om att drönare anses vara motordrivna anordningar och att de därför enligt 31 § jaktlagen inte får användas vid licensjakt efter lodjur.

Rekommendationer

För att undvika skadeskjutningar av lo rekommenderar Länsstyrelsen att jägare som avser att delta i lodjursjakt övningskjuter på lodjursfigur.

Länsstyrelsens motiv för beslutet

Skäl för licensjakt

Enligt svensk jaktlagstiftning ska eventuella problem och skador som försakas av jaktbart vilt i första hand regleras genom jakt. I propositionen *En ny rovdjursförvaltning* (prop. 2008/09:210) skriver regeringen att jakt kan hålla rovdjursstammar på en nivå som inte leder till oacceptabla förhållanden mellan människa och rovdjur. En välreglerad jakt kan vara ett sätt att minska rovdjurs påverkan på bytesdjur, att bibehålla deras skygghet för människor, att stärka lokalbefolkningens delaktighet i rovdjursförvaltningen och att öka acceptansen för rovdjur.

Regeringen skriver vidare att den normala jakt- och beskattningsformen för lodjursstammen bör vara en noga reglerad licensjakt i de län som har stabila lodjursstammar. Lodjursförvaltning ska bedrivas på ett adaptivt sätt med bl.a. årlig utvärdering. Detta innebär bland annat att lostammen bör förvaltas genom licensjakt och inte skyddsjakt även i län med renskötsel.

I propositionen *En hållbar rovdjurspolitik* (prop. 2012/13:191) bedömer regeringen att samtliga rovdjursarter i Sverige har uppnått gynnsam bevarandestatus och menar att Naturvårdsverkets möjlighet till delegering av rätten att besluta om licensjakt till länsstyrelserna bör utökas. Regeringen menar att det är viktigt att det i län där miniminivån för en rovdjursart överskrids ges utrymme för en adaptiv ekosystembaserad förvaltning av denna art, så att hänsyn kan tas till bl.a. vikande populationer av bytesdjur och socioekonomiska faktorer.

I den nationella förvaltningsplanen för lodjur bedömer Naturvårdsverket att licensjakt är en effektiv, kontrollerbar och hållbar del av en aktiv lodjursförvaltning om den sker i begränsad omfattning. Licensjakt kan tillsammans med andra åtgärder såsom bidrag och ersättningar för skador samt samråd och information, bidra till att minska konflikter mellan människa och lodjur. När inventeringar visar att stammen ligger över det nationella referensvärdet kan licensjakt utgöra en av flera åtgärder i förvaltningen för att minska risken för socioekonomiska konsekvenser.

Large Carnivore Initiative for Europe (LCIE) har på EU-kommissionens uppdrag tagit fram riktlinjer för förvaltning av rovdjur på populationsnivå². Riktlinjerna antogs av kommissionen 2008 och de kan enligt kommissionens bedömning ligga till grund för inriktningen av rovdjursförvaltningen inom EU. I riktlinjerna anges bland annat följande:

From a conservation point of view there is no principle reason why large carnivore populations cannot tolerate some levels of lethal control or be managed under the same type of harvest system as wild ungulates or game birds, provided that the harvest is well managed. Proper management in this case requires effective monitoring of the population size, the setting of appropriate quotas and hunting seasons, and careful enforcement of these regulations.

Högsta förvaltningsdomstolen³ har funnit att det är möjligt att tillåta jakt med stöd av undantagsreglerna i artikel 16.1 e i Art- och habitatdirektivet. Baserat på detta har Förvaltningsrätten i Luleå⁴ funnit att det är möjligt att besluta om licensjakt även på lodjur om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda. I ovan nämnda beslut har Högsta förvaltningsdomstolen anført att det vid bl.a. jaktbeslut måste tas hänsyn, förutom till artskyddet, även till andra intressen. Enligt artikel 2.3 i art- och habitatdirektivet är sådana intressen ekonomiska, sociala och kulturella behov samt regionala och sociala särdrag.

Juridiska förutsättningar för licensjakt efter lodjur

Art- och habitatdirektivet förbjuder avsiktligt dödande av bland annat lodjur. De möjligheter till undantag från förbudet som direktivet medger genomförs med motsvarande bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). I 23 c § jaktförordningen regleras förutsättningarna för licensjakt efter stora rovdjur. Om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde får beslut om jakt meddelas. Jakten måste också vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning och ske selektivt och under strängt kontrollerade former.

² Linnell m.fl. 2008. Guidelines for Population Level Management Plans for Large Carnivores in Europe. A Large Carnivore Initiative for Europe report prepared for the European Commission (contract 070501/2005/424162/MAR/B2).

³ Dom i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16, meddelad den 30 december 2016

⁴ Dom i mål 2703-16, meddelad den 9 februari 2017

Bestämmelsen motsvarar Art- och habitatdirektivets artikel 16.1.e. Artikeln stadgar att om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om undantag från fredning meddelas. Ytterligare förutsättningar är att undantaget tillåts under strängt kontrollerade förhållanden, selektivt och i begränsad omfattning. Undantaget får enbart röra vissa exemplar av arten i en begränsad mängd, som fastställs av de behöriga nationella myndigheterna.

Enligt 23 d § jaktförordningen får Naturvårdsverket besluta om licensjakt efter lodjur. Enligt 24 a § i samma förordning får Naturvårdsverket delegera rätten att besluta om licensjakt efter lodjur till länsstyrelser. Förutsättning för en sådan delegering är att antalet föryngringar i rovdjursförvaltningsområdet överstiger den fastställda miniminivån för området.

Enligt Kammarrätten i Stockholm⁵ är det nödvändigt att det i beslut om undantag från bestämmelserna i artikel 16.1 i Art- och habitatdirektivet anges ett syfte när insamling av djur ska ske, i det här fallet genom licensjakt. Syftet ska vara acceptabelt och undantaget ska vara ändamålsenligt och proportionerligt.

I ett förhandsavgörande rörande vargjakt i Finland⁶ har EU-domstolen besvarat vissa frågor rörande tolkningen av art- och habitatdirektivet. Bland annat fann domstolen att det är möjligt att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i begränsad omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar av de arter som finns förtecknade i bilaga IV till nämnda direktiv i en begränsad mängd om den beslutande myndigheten med rigorösa vetenskapliga uppgifter visar att syftet med jakten kan uppnås med sådan jakt.

Förvaltningens vetenskapliga bakgrund

I den nationella strategin för svensk viltförvaltning⁷ konstaterar Naturvårdsverket att förvaltningen ska vara adaptiv och ekosystembaserad och bygga på en kunskapsbas som ger en så korrekt bild av verkligheten som möjligt. Viltförvaltningen ska använda den bästa tillgängliga naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga kunskapen som grund för beslut.

Bevarande och förvaltning av de stora rovdjuren i Sverige baseras på en omfattande kunskapsbas, som under lång tid har byggts upp av en lång rad naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga forskningsprojekt. De stora rovdjuren har fått speciellt mycket uppmärksamhet i sammanhanget och en strukturerat insamling av kunskap kring dessa arter har påbörjats redan under 1960-talet.⁸

⁵ Dom i mål nr 3273-13, meddelad den 14 november 2014

⁶ Dom i mål C-674/17, meddelad den 10 oktober 2019

⁷ Naturvårdsverket 2015. Strategi för svenska viltförvaltning.

⁸ T.ex. Haglund, B. 1964. Björn och lo. - P.A. Norstedt och söners förlag.

I Skandinavien bedrivs forskning kring lodjur i både Sverige och Norge. Svenska loforskningsprojektet startade 1993–1994 och är baserat vid Grimsö forskningsstation som tillhör Sveriges lantbruksuniversitet. Loprojektet samverkar intensivt med Norsk institut for naturforskning (NINA) och detta samarbete är sedan 2005 formaliserat inom paraplyorganisationen Scandlynx⁹. Svenska och norska lodjursforskare samverkar även med järvforskningen.

Länsstyrelsen tar löpande del av nya forskningsresultat och inkorporerar dessa i rovdjursförvaltningen. Länsstyrelsen samverkar även aktivt med Umeå universitet och SLU i Umeå i flera frågor rörande viltförvaltningen. Loforskningen levererar årligen en rapport där lodjurspopulationens dynamik undersöks och modelleras och där licensjaktens effekter på lodjursstammen prognosticeras¹⁰.

Vilka vetenskapliga arbeten och resultat som Länsstyrelsen använder för att underbygga beslutet om licensjakt efter lodjur framgår av texten. Mångfalden av fotnoter hänvisar till källorna som används.

Licensjaktens syften

Förvaltning av rovdjur är en mångfacetterad verksamhet. I renskötselområdet upptas en stor del av verksamheten av arbetet med rennäringens problem med rovdjur. Det finns en rad olika åtgärder som kan tillämpas för att minska rovdjursproblem inom rennäringen. Beroende på problembild samt de tidsmässiga och rumsliga förutsättningarna är olika åtgärder lämpliga för detta i olika sammanhang. På en småskalig nivå är skydds jakt och ibland andra åtgärder än jakt möjliga att tillämpa. På en storskalig nivå är det licensjakten som är den lämpligaste åtgärden. Licensjakt, det vill säga en populationsreglerande jakt i syfte att anpassa stammens täthet, storlek och tillväxt, är en viktig och grundläggande komponent i förvaltningen av lodjur och björn i Västerbotten.

Övergripande syften med licensjakt efter lodjur är att bidra till att nå riksdagens målsättning om maximalt 10 procents förluster inom rennäringen på grund av rovdjurspredation; att bidra till gynnsamma psykosociala förutsättningar för rensköterna¹¹; att minska de negativa och öka de positiva socioekonomiska effekterna av rovdjursförekomst¹²; samt att bidra till att

⁹ Webbplats: <https://scandlynx.nina.no/>

¹⁰ André, H. 2019. Beskattningsmodell för lodjur. Prognoser för lodjurspopulationen 2022 vid olika beskattningsnivåer under 2021. Version 2 – Rapport från Viltskadecenter, SLU 2020–4; André, H. m.fl. 2020. Harvest models of small populations of a large carnivore using Bayesian forecasting. - Ecological Applications 00(00):e02063. 10.1002/eap.2063.

¹¹ Jfr. tex. Sjölander m.fl. 2009. Samernas hälsosituation i Sverige – en kunskapsöversikt. – Rapport från Södra Lapplands Forskningsenhet; Edin-Liljegren m.fl. 2013. Riskanalys - Av påverkan på renskötseln. I samband med regeringsuppdrag M2012/2959/Nm, uppdrag om bevarande av genetiskt viktig varg. – Rapport 6609, Naturvårdsverket.

¹² Jfr. tex. Naturvårdsverket 2015. Analys och redovisning av hur socioekonomin påverkas av en vargpopulation som har gynnsam bevarandestatus i Sverige. - Skrivelse inom regeringsuppdraget att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm), NV-02945-15; Hasselström m.fl. 2013. Samhällsekonomisk analys kopplad till förekomsten av

rovdjuren och rovdjursförvaltningen upplevs som legitima av befolkningen i länet och i landet¹³.

Mer specifika syften med licensjakten är att följa det beslut om målsättningar för lodjursstammen som Viltförvaltningsdelegationen i Västerbotten har tagit (dnr. 511-1373-2021): det ska årligen finnas 23 föryngringar av lodjur i länet, men stammen får fluktuera mellan 14 och 32 föryngringar per år. Licensjakten syftar också till att nå länets målsättningar för problembildens omfattning inom rennäringen, att frigöra utrymme för förekomst av järv (som är en prioriterad art för rovdjursförvaltningen i Västerbotten), samt att bidra till att lodjuren betraktas som resurs snarare än skadedjur av länets befolkning. Licensjakten bidrar även till att uppfylla specifika målsättningar för rovdjurens socioekonomiska påverkan i Västerbotten (fler djur fälls vid licensjakt än vid skydds jakt), i enlighet med Viltförvaltningsdelegationens beslut (dnr. 511-7163-2018).

Begränsningen av skadorna inom rennäringen ska ske på ett sätt som har så små konsekvenser för rovdjursstammarna som möjligt. Ett led i denna strävan är Länsstyrelsens fastställande av förvaltningsmål och förvaltningsintervall för lodjursstammen. Förvaltningsmålet har formulerats på så sätt att det definierar det lägsta antalet lodjur som är möjligt i länet utan att miniminivån för arten riskerar att underskridas, givet den observerade naturliga variationen i stammens storlek. Licensjakt kan användas för att reglera lodjurens antal, utbredning, täthet och tillväxt som ett långsiktigt förebyggande verktyg för att nå de uppsatta förvaltningsmålen.

Att rovdjuren förorsakar allvarlig skada inom rennäringen har visats i olika sammanhang¹⁴. Inom ramen av ett regeringsuppdrag har Sametinget och Naturvårdsverket sammanställt förlustsiffror och bedömt olika rovdjursarters påverkan på rennäringen¹⁵. Kunskapen om rovdjursskador inom rennäringen har legat till grund för regeringens förslag om en toleransnivå på 10 procent som även beslutats av riksdagen.

björn, järv, lodjur och varg i Sverige. – Bilaga 4 till SOU 2013:16, Åtgärder för samexistens mellan varg och människa.

¹³ Jfr. Sandström, C. & Eriksson, G. 2009. Om svenskars inställning till rovdjursfrågor. - Rapport 2009:2. Umeå universitet; Matti m.fl. 2014. Institutioner för en legitim rovdjursförvaltning. En studie av lärande och legitimitet i tre viltförvaltningsdelegationer 2011–2013. - Rapport till Naturvårdsverket.

¹⁴ T.ex. Hobbs m.fl. 2012. Native predators reduce harvest of reindeer by Sami pastoralists. - Ecological Applications 22:1640–1654.

¹⁵ Sametinget och Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket.

Licensjakten är ändamålsenlig

Enligt Kammarrätten i Stockholm¹⁶ är det nödvändigt att det finns ett syfte angivet i ett beslut om undantag från fredningsbestämmelserna. Undantaget behöver också vara ändamålsenligt och proportionerligt.

Ett övergripande syfte med jakten är att minska lodjurens socioekonomiska och psykosociala påverkan på rennäringen. Denna påverkan består av två delar – den skada som lodjuren gör genom att äta renar och den oro som lodjuren sprider bland renskötarna genom sin närvaro och den risk för angrepp på renar som detta medför¹⁷. Båda dessa delar kan åtgärdas genom att man hindrar lodjuren från att komma åt renarna. Under kort tid och i små områden kan detta göras med förebyggande åtgärder som t.ex. stängsling, bevakning, utfodring eller flytt av renhjordar med mera. Sådana insatser är dock inte möjliga att genomföra på en skala som omfattar ett helt län eller en hel lodjurspopulation och på lång sikt, eftersom åtgärderna på denna skala är alltför resurskrävande, skulle påverka den traditionella renskötseln negativt och skulle riskera att ha en negativ miljöpåverkan. Dessutom behöver lodjuren som finns i norra Sverige renar som föda, för att kunna bibehålla en livskraftig population.

Man kan även hindra lodjuren från att komma åt renar genom att avlägsna lodjuren. Detta kan göras genom att flytta lodjuren eller genom att avliva dem. Att flytta vilda rovdjur är en åtgärd som är tveksam ur djuretiskt perspektiv eftersom fångst, hantering, transport och utsättning påverkar djuren kraftigt och ökar deras mortalitet¹⁸. Dessutom är det svårt att hitta områden där befolkningen accepterar utsättning av rovdjur och speciellt av sådana individer som tidigare har betraktats som problematiska.

Att avliva lodjur kan göras främst genom skydds jakt eller licensjakt. Jaktförordningens 28 § är svår att använda inom rennäringen, eftersom angrepp av rovdjur på renar sällan observeras av personer som är beväpnade. Skydds jakt är administrativt omfattande, den är vanligtvis händelsestyrd (dvs. inte planerad i förväg), den är oftast kostsam, den kan vara kontroversiell, och den har en effekt mest på kort sikt och inom ett begränsat område. Dessutom exkluderar skydds jakten oftast den icke renskötande lokalbefolkningen och minskar dess möjligheter till att nyttja lodjuren som en förutsägbar resurs, även om djuren som fålls vid skydds jakt i en del fall omhändertas av jakträttshavaren.

Licensjakt däremot är en väl grundad och planerad förvaltningsinsats och inkluderande företeelse där rennäring och lokalbefolkning kan samverka till ömsesidig nytta, där lodjuren kan vara en uppskattad resurs istället för skadedjur, och där den socioekonomiska och psykosociala påverkan på

¹⁶ Dom i mål nr. 3273-13, meddelad den 14 november 2014.

¹⁷ Jämför redogörelsen för vargens påverkan på rennäringen: Naturvårdsverket 2015. Analys och redovisning av hur socioekonomin påverkas av en vargppopulation som har gynnsam bevarandestatus i Sverige. - Skrivelse regeringsuppdrag att utreda gynnsam bevarandestatus för varg (M2015/1573/Nm), NV-02945-15.

¹⁸ Jämför erfarenheterna från flytt av varg i Sverige och från flytt av problembjörnar i USA.

rennäringen minskar samtidigt som jakten kan generera inkomster för befolkningen i länet. Därmed förväntas acceptansen för lodjuren men också för rovdjursförvaltningen att öka.

Allvarlig skada

Länsstyrelsen påbörjade redan 2009 ett arbete där rovdjursproblematiken i varje enskilt sameby diskuteras och kartläggs i detalj. Arbetet sker i form av en strukturerad samrådsprocess och bygger på att Länsstyrelsen och samebyarna i samråd och utifrån ett adaptivt förhållningssätt fastställer hur man lokalt kan upprätthålla en hållbar renskötsel och bidra till en gynnsam bevarandestatus för rovdjuren. Tillvägagångssättet har senare formaliserats och utvidgats av regeringen¹⁹, Sametinget och Naturvårdsverket²⁰. På grund av detta arbete har Länsstyrelsen idag bra kvalitativa kunskaper om rovdjursskador i samebyarna, men kvantifieringen av skadebilden har av olika anledningar hittills varit svår.

På nationell nivå har lodjurens predation på ren uppskattats totalt till mellan 10 000 och 50 000 dödade renar per år²¹. Enligt teoretiska beräkningar minskar varje familjegrupp av lodjur det möjliga slaktuttaget ur renhjorden med nästan 100 renar per år²².

Enligt Sametingets och Naturvårdsverkets sammanställningar ligger många samebyar på förlustsiffror långt över 10 procent, men skillnaderna mellan samebyarna kan vara stora. Att ta fram konkreta siffror för varje sameby har visat sig vara ganska komplicerat, i och med att väder och vind styr hur bra samlingen av renar fungerar och därmed hur tillförlitliga inräknade siffror är. Det finns idag ingen enkel metod för att mäta predationstakten på små renkalvar mellan födseln och kalvmärkningen och det har visat sig vara svårt att införa metoder för bokföring av renarnas kön vid slakt.

Sammantaget gör detta att Länsstyrelsen idag inte har bra och kvantitativa siffror på vilka skador lodjuren förorsakar inom varje sameby i länet. Inom ramen för toleransnivåarbetet har Sametinget i samverkan med bl.a. Naturvårdsverket och länsstyrelserna sjösatt en bättre och webbaserad funktion för dokumentation och beräkning av skadebilden. I Västerbotten har hittills två samebyar använt den nya funktionen för att beräkna rovdjursskadorna. Under de tre säsongerna 2015/2016 till 2017/2018 låg förlusterna i dessa samebyar på 16, 25 och 29 procent respektive 7, 30 och 47 procent av renhjorden. Här ingår förlusterna orsakade av samtliga

¹⁹ Regeringsuppdrag Jo2010/2752 till Sametinget av den 16 september 2010.

²⁰ Sametinget och Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket

²¹ Sametinget och Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket.

²² Hobbs m.fl. 2012. Native predators reduce harvest of reindeer by Sami pastoralists. - Ecological Applications 22:1640–1654.

rovdjur, inte bara lodjuren. Motsvarande siffror för säsong 2018/2019 finns bara för en sameby och förlusten låg där på 25 procent.

Även utan redovisade förlustsiffror har regelbundna möten inom ramen av arbetet med förvaltningsverktyget mellan Länsstyrelsen och samebyarna fört med sig en omfattande kvalitativ kunskap om vilka problem lodjuren förorsakar, med avseende både på företagsekonomiska, socioekonomiska och psykosociala effekter och på frågor rörande den upplevda legitimiteten av rovdjursförvaltningen. Detta för med sig att Länsstyrelsen kan mäta problembildens omfattning på ett relativt tillförlitligt sätt, även om skadebilden inte exakt kan beskrivas i termer av antal döda renar eller kronor och ören. En uppföljning av problembilden görs vid regelbundna möten mellan Länsstyrelsen och varje enskild sameby.

Förutom att åtgärda företagsekonomiska effekter av lodjurspredation är ett ytterligare syfte med licensjakten att minska den negativa socioekonomiska och psykosociala påverkan som rovdjuren kan ha inom rennäringen. Utifrån ingående diskussioner i ämnet som har genomförts i Västerbottens Viltförvaltningsdelegation konstaterar Länsstyrelsen att licensjakten har en positiv socioekonomisk effekt också utanför rennäringen. Bland Västerbottens 25 beslutade indikatorer för rovdjurens socioekonomiska påverkan i länet är tre inriktade på att bibehålla och stärka licensjaktens betydelse inom rovdjursförvaltningen.

Skydds jakt inget alternativ

Skydds jakt är inget lämpligt alternativ till licens jakt. Vid skydds jakt ska problematiska individer avlägsnas snabbt och effektivt. Ofta involveras ett fåtal personer och det kan tillämpas metoder som vid vanlig jakt inte är tillåtna. De fällda djuren omhändertas ofta av myndigheterna när jakträttshavaren inte vill ta emot ett rovdjur som har fällts av någon annan på dess jaktmark. Rovdjuren får en karaktär av skadedjur och kostnaderna för samebyn kan bli höga. Jakten får oftast bedrivas på annans jaktområde och med metoder som kan upplevas som osportsliga, vilket kan öka motsättningar mellan orsbefolkning och samebyn. Såvida inte skydds jakterna genomförs i stort antal så har dessa svårt att ha en populationsreglerande effekt.

Vid licens jakt har många personer möjlighet att jaga och det finns ett stort intresse för jakt efter rovdjur i Västerbottens län. Jakten bedrivs med traditionella metoder och har acceptans i stora delar av befolkningen. I viss mån finns det möjlighet att sälja jaktupplevelser till betalande gäster (som med all annan licens jakt). Skytten får behålla det fällda djuret (när det gäller björn) eller delar av det (när det gäller lo), vilka sedan kan säljas vidare. Sammanlagt gör detta att lodjuren betraktas som resurs, attityderna är relativt positiva gentemot arten och det finns en acceptans för artens förekomst och förvaltning bland länets befolkning²³.

²³ Sandström m.fl. 2014. Attityder till rovdjur och rovdjursförvaltning. – Rapport 2014:1, Umeå universitet och SLU.

Ingen annan lämplig lösning

Alternativa metoder till jakt diskuteras vid varje beslut om skydds- eller licensjakt efter rovdjur som tas av myndigheterna. Det finns sammanställningar²⁴ för detta och även genomförda tester²⁵ av olika metoder. I vissa lägen kan alternativa metoder till jakt vara en annan lämplig lösning, men detta gäller i de fall där problembilden är konkret och väl avgränsad i tid och rum. Där kan samling av renhjorden, utökad bevakning, utfodring, tillfällig stängsling, flytt av renar till alternativa betesmarker, flytt med lastbil istället för till fots med mera vara framgångsrika. De flesta metoderna är mycket kostsamma och det är vanligtvis svårt för samebyn att hitta finansiering för sådana åtgärder, vilket försvårar deras tillämpning.

När det gäller stora områden och långa tidsperioder är de flesta alternativa åtgärderna omöjliga att använda. Renarna rör sig i enlighet med sin natur i årstidsbundna vandringar över enorma områden. Väder och vind gör att denna dynamik ser lite olika ut från år till år. Den stora rumsliga skalan gör att byggnadstekniska lösningar får anses vara omöjliga att realisera på sameby- eller länsnivå, det går helt enkelt inte att bygga tillräckligt många anläggningar och dessutom sätta dem på rätt plats, eftersom de rätta platserna kan variera från år till år.

Den långa tidsskalan gör att arbetsintensiva metoder skulle medföra enorma kostnader. En alltför stor påverkan på renarnas naturliga beteende skulle innebära att rennäringen förlorar sin extensiva och uthålliga karaktär och att renskötselns möjligheter minskar att vara en viktig traditionsbärare i samernas samhälle.

Länsstyrelsen och samebyarna har i samverkan identifierat och avgränsat problemområden, där problembilden kan hanteras på andra sätt än genom licensjakt. I länet som helhet är dock licensjakt den enda metoden som kan användas för att hålla lodjursstammen på en nivå som motsvarar målsättningarna för stammen i länet, vilka i sin tur ska bidra till att uppnå de mål som riksdag och regering har satt upp rörande toleransnivå med mera. Utan licensjakt ökar lodjursstammen, vilket ökar behovet av skydds jakt, med höga kostnader, minskad acceptans och en möjlig ökning av motsättningar mellan rennäringen och ortsbefolkningen som följd (se ovan). Även den illegala jakten på lodjur kan tänkas öka, och enligt populationsmodeller kan den redan idag orsaka en dödlighet av cirka 15 % bland lodjuren i norra rovdjursförvaltningsområdet²⁶. Länsstyrelsens strävan är att minska den illegala jakten efter rovdjur.

²⁴ T.ex. Sametinget & Naturvårdsverket 2013. Förvaltningsverktyg för förekomst av stora rovdjur baserat på en toleransnivå för rennäringen. Redovisning av ett regeringsuppdrag. – Rapport 6555, Naturvårdsverket.

²⁵ T.ex. Karlsson m.fl. 2012. Björnpredation på ren och potentiella effekter av tre förebyggande åtgärder. – Rapport från Viltskadecenter 2012:6.

²⁶ André, H. 2018. Beskattningsmodell för lodjur 2019–2020. Prognoser för lodjurspopulationen 2019 och 2020 i Sverige vid olika beskattningsnivåer. – Rapport från Viltskadecenter, SLU 2018–5.

Selektivitet

Med beslutet ges rennärningen möjlighet att inrikta jakten på de lodjur respektive de områden som är mest problematiska och där andra lämpliga lösningar inte går eller är mycket svåra att tillämpa. Skillnaden i tilldelningen mellan Västra och Östra jaktområdet återspeglar en något olika problembild i de båda områdena. I Västra jaktområdet är syftet framför allt att minska stammens koncentration i de lodjurstätaste områdena. Det totala jakttrycket kommer att vara relativt högt här i och med att tre lodjur redan har fällts vid skydds jakt. Licensjakten i det Östra området bedrivs framför allt i syfte att tillgodose olika samebyars behov av att freda vintergrupper från lodjursangrepp.

Jakten får bedrivas med skjutvapen och Länsstyrelsen rekommenderar att ungdjur fälls före föräldradjur, vilket medför en ökad selektivitet. Jakten får även bedrivas med fälla, vilket generellt ger möjligheten att frisläppa vissa djur efter fångst istället för att avliva dem. Jakten får dessutom endast bedrivas under viss tid. Länsstyrelsen menar att jakten därmed når den graden av selektivitet som är möjlig att åstadkomma inom licensjakten.

Strikt kontrollerade former

Beslutet innehåller såväl tidsmässiga som geografiska avgränsningar och beslutet har förenats med en rad villkor. Den som vill delta i licens jakt efter lodjur ska registrera sig i Naturvårdsverkets jägarregister. Jägarna ska hålla sig informerade om återstående tilldelning och anmäla fällda och påskjutna lodjur till Länsstyrelsen. Fällor behöver anmälas till Länsstyrelsen innan licensjakten startar. Jaktledaren har ett uttalat och omfattande ansvar vid jakten. Länsstyrelsen besiktigar de fällda djuren och kan besöka skottplatser. Skinn och kranier märks med mikrochip. De fällda lodjurens flådda kroppar lämnas in till Statens veterinärmedicinska anstalt, där obduktion sker och åldersbestämning genomförs. Länsstyrelsen menar att dessa åtgärder säkerställer att jakten sker under strikt kontrollerade former.

Begränsad omfattning

EU-kommissionen har år 2002 uttalat sig om det antal lodjur som skulle kunna jagas i Lettland med stöd av artikel 16.1. e i Art- och habitatdirektivet under en jaktsäsong. Av en population om 600-650 individer före jakt ansåg kommissionen att ett uttag av 50 individer, motsvarande 7,7 – 8,3 % av populationen, utgör en tillräckligt begränsad mängd och därmed är i överensstämmelse med direktivet. Detta under förutsättning att staten har antagit en förvaltningsplan för arten som har beaktats inför jakten samt att jakten inte försvårar upprätthållandet av den gynnsamma bevarandestatusen för arten.

Licens jakt efter lodjur bedöms både i den nationella och i den regionala förvaltningsplanen för arten som lämplig åtgärd som är en effektiv och hållbar del av en aktiv lodjursförvaltning om den genomförs i begränsad omfattning.

Ett licensjaksuttag av 13 djur ur en population som beräknas uppgå till cirka 139 individer (se nedan) motsvarar cirka 9 % av djuren. Därmed ligger uttaget något över den omfattning som EU-kommissionen tidigare har godkänt för Lettlands del. Länsstyrelsen har dock följt lodjursstammens dynamik i länet under 26 års tid och menar att det vissa år kan behövas större uttag för att licensjakten ska kunna ha sin populationsreglerande effekt på lodjursstammen.

Antalet lodjur som får fällas

Enligt en nyligen publicerad rapport²⁷ från Loforskningsprojektet är tillväxttakten i norra rovdjursförvaltningsområdet för närvarande låg och tillväxten uppgår bara till några enstaka procent och i Västerbotten till 5 %. I samma rapport beräknades antalet familjegrupper som konstateras vid 2021 års inventering ligga vid cirka 23 stycken (95 % CI: 15–35 grupper) i Västerbotten, givet jaktuttaget på 8 djur under 2020. Enligt preliminära resultat från den pågående lodjursinventeringen uppgår antalet konstaterade familjegrupper hittills till 20 och det förväntas tillkomma ytterligare någon eller några få grupper innan inventeringen avslutas. Lodjursprojektets prognoser ger således precis som under de tre senaste åren ett relativt bra resultat.

Det finns en viss osäkerhet när det gäller beräkningen av det aktuella antalet individer i lodjursstammen, när utgångspunkten är antalet konstaterade familjegrupper. För att fånga upp denna osäkerhet använder Länsstyrelsen medelvärdet av de tre senaste inventeringssäsongerna (2019–2021) för att beräkna antalet individer. Beräkningen resulterar i en population i länet som uppgår till 129–149 lodjur, med ett medelvärde på 139 djur.

Lämplig jakt med hänsyn till nuvarande lodjursstam

Enligt jaktförordningen ska jakten vara lämplig med hänsyn till lodjursstammens storlek och sammansättning. Lodjurspopulationen i Västerbotten ligger nu för sjätte året i rad på en relativt bra nivå inom förvaltningsintervallet, även om årets preliminära resultat indikerar en viss minskning av populationen. En känd dödlighet i lodjursstammen som uppgick till cirka 12 % per år under perioden 2016–2019 har bidragit till denna relativt jämna utveckling. I motsats till detta har en dödlighet på 14 respektive 19 % åren 2012 och 2013 bidragit till en kraftig minskning av stammen.

Länsstyrelsens målsättning är nu att fortsatt hålla dödligheten i lodjursstammen i Västerbotten på cirka 12 %, i syfte att därmed hålla populationsstorleken på en relativt jämn nivå kring förvaltningsmålet. Ett sådant tillvägagångssätt, med ett långsiktigt jämnt uttag ur populationen och en därpå följande utvärdering, har tidigare tillämpats för brunbjörnen i länet och det är nödvändigt för en adaptiv förvaltning.

²⁷ Andren, H. 2020. Beskattningsmodell för lodjur. Prognoser för lodjurspopulationen 2022 vid olika beskattningsnivåer under 2021. – Rapport från Viltskadecenter, SLU 2020–4.

Ett licensjaksuttag av 13 djur ur en population som beräknas uppgå till cirka 139 individer motsvarar cirka 9 % av djuren. Denna tilldelning lämnar således utrymme för skyddsjakt efter några lodjur samt något djur som dödas i trafiken. Licensjakt, skyddsjakt och trafik tillsammans beräknas resultera i ett uttag av cirka 18 djur och därmed en dödlighet motsvarande drygt 12 %.

Enligt beskattningsmodellen som Loforskningsprojektet har tagit fram skulle ett uttag av 20 djur i Västerbotten föra med sig att inventeringsresultatet för säsong 2021/2022 skulle ligga något lägre än förvaltningsmålet, men att det med 96 % sannolikhet skulle vara lika stor eller större än miniminivån. I och med att Projektets tidigare beräkningar ofta har varit konservativa och att uttaget sannolikt kommer att vara lägre än 20 djur bedömer Länsstyrelsen att lodjursstammen även nästa säsong kommer att ligga nära förvaltningsmålet, dvs. cirka 23 familjegrupper.

Gynnsam bevarandestatus

Enligt Naturvårdsverket är referensvärdet för populationsstorleken hos lodjur 870 individer i Sverige och livsmiljön för lodjuren har bra kvalitet, samtidigt som framtidsutsikterna är bra och bevarandestatusen är gynnsam. Inventeringssäsong 2019/2020 dokumenterades 189,5 familjegrupper av lodjur i Sverige, vilka motsvarar en population på ungefär 1100 djur²⁸.

Enligt samma rapport konstaterades 87 familjegrupper av lodjur i norra rovdjursförvaltningsområdet säsong 2019/2020. Enligt preliminära resultat från pågående inventeringssäsong (2020/2021) i Rovbase har hittills cirka 77 familjegrupper rapporterats i norra området, motsvarande cirka 470 djur. Ett antal ytterligare familjegrupper förväntas konstateras innan inventeringarna avslutas den 28 februari 2021. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för norra rovdjursförvaltningsområdet är 58 föryngringar, dvs. familjegrupper, per år. Jämtland har inte tagit något beslut om licensjakt efter lodjur ännu. Västernorrland och Norrbotten har annonserat att man inte kommer att ta något beslut i år.

I en dom rörande skyddsjakt²⁹ påpekar Förvaltningsrätten i Luleå med hänvisning till en dom från Kammarrätten i Sundsvall³⁰ vikten av att en myndighet redovisar sina överväganden om vilka följder en jakt på rovdjur skulle få för lokal gynnsam bevarandestatus hos arten. I ett avgörande³¹ från EU-domstolen angående stamvårdande jakt uttalade domstolen att det som huvudregel är nödvändigt att bedöma vilken inverkan ett undantag får på ett lokalt bestånd för att kunna bedöma vilken inverkan ett undantag får för bevarandestatusen för hela det aktuella beståndet. Detta är nödvändigt eftersom bevarandestatusen hos ett bestånd på nationell nivå påverkas av de

²⁸ Mattisson, J. & Frank, J. 2020. Inventering av lodjur 2020. Beståndsstus för stora rovdjur i Skandinavien. Nr 2 2020.

²⁹ Dom i mål 2205-20 av den 28 oktober 2020

³⁰ Dom i mål 1614-20 och 1671-20 av den 5 oktober 2020

³¹ EU-domstolens avgörande C-674/17 (Tapiola)

sammanlagda konsekvenserna av de olika undantag som påverkar lokalområdena.

Västerbottens län har en fast och reproducerande stam av lodjur. Arten förekommer i så gott som hela länet, men tätheterna är olika i olika delar av Västerbotten. I de övre fjällregionerna och i länets nordöstra del är lodjuren relativt få. De högsta tätheterna finns i länets centrala delar, med en tyngdpunkt mot länets södra gräns.

Sedan 1996 genomförs det heltäckande och strukturerade årliga inventeringar av lodjursstammen i länet. Den långa tidsserien visar att stammen har fluktuerat kraftigt upp och ner under denna period. Under senare år har fluktuationerna dock avtagit och det har årligen konstaterats mellan 20 och 30 familjegrupper vid inventeringarna.

Lodjursstammens storlek regleras med hjälp av framför allt licensjakt för att skadebilden speciellt inom rennäringsen inte ska bli för omfattande. Miniminivån för stammen är 13 föryngringar per år i Västerbotten. Förvaltningsmålet är 23 föryngringar, motsvarande cirka 140 djur. Stammen får dock fluktuera inom förvaltningsintervallet mellan 14 och 32 föryngringar, motsvarande cirka 86–197 individer. Förvaltningsintervallet och förvaltningsmålet är, med hjälp av rigorösa underlag från forskningen och Länsstyrelsens egna inventeringar, satta på så sätt att de naturliga fluktuationerna i det lokala lodjursbeståndet inte ska leda till att beståndet sjunker under miniminivån³².

Miniminivå, förvaltningsmål och förvaltningsintervall i länen i norra rovdjursförvaltningsområdet är framtagna i ett nära samarbete mellan länsstyrelserna. Ett av syftena med samarbetet var att garantera att tillräcklig hänsyn tas till internationella och nationella krav rörande rovdjursstammarnas storlek och utbredning såväl som till länens olika förutsättningar för arterna.

Lodjursforskningen levererar årligen en rapport där lodjurspopulationens dynamik undersöks och modelleras och där jaktens effekter på lodjursstammen prognosticeras. Utifrån dessa prognoser och Länsstyrelsens egen erfarenhet av 26 års inventering och förvaltning av lodjur beräknas ett lämpligt uttag ur stammen under ett givet år för att förvaltningsmålet ska nås. Uttagets omfattning tar hänsyn till både licensjakt, skydds jakt och eventuella individer som dör i trafiken. Således påverkar licensjakt, skydds jakt och övrig dödlighet varandra, men skydds jakt har prioritet eftersom den hanterar akuta problem som behöver åtgärdas snabbt. Uttaget som sker genom skydds jakt utjämnas genom en motsvarande minskning av licensjaktskvoten.

Licensjakten efter lodjur 2021 ska bidra till en dödlighet i lodjursstammen motsvarande cirka 12 % under året. Licensjaktskvoten på 13 djur motsvarade cirka 9 % av beståndet i länet. Det för 2021 planerade uttaget syftar till att nå förvaltningsmålet för lodjuret i Västerbotten.

³² Schneider, M. 2021. Förvaltningsmål och förvaltningsintervall för stora rovdjur - en introduktion. Version 3 – PM, Länsstyrelsen Västerbotten.

Förvaltningsmålet i sin tur är satt så att lodjurens negativa påverkan på rennäringsen minimeras samtidigt som en gynnsam status för lodjuren bibehålls både på nationell, regional och lokal nivå.

Områdesindelning

Områdesindelning under jakten ska följa lodjursstammens utbredning i länet och göra det möjligt att styra jakten till de områden där problembilden kring lodjuren förväntas vara svårast, främst med avseende på rennäringsen. Områdesindelning kan också omvänt användas för att minska jakttrycket i områden där målet för lodjursstammen är en ökning.

För länet som helhet ska lodjursstammen hållas på ungefär samma nivå framöver. I olika delar av länet borde populationen dock minska respektive öka, för att en ännu jämnare spridning av djuren ska kunna nås. Länsstyrelsen menar att en indelning av länet i två zoner, där jakt får bedrivas i båda med ungefär samma intensitet, är ändamålsenlig vid årets licensjakt.

Det Västra området består av Västerbottens fyra fjällkommuner samt Åsele, Lycksele och Malå kommuner. Här är syftet framför allt att minska stammens koncentration i de lodjurstätaste områdena. Det totala jakttrycket kommer att vara relativt högt i det Västra området i och med att tre lodjur redan har fällts vid skydds jakt där. Licensjakten i det Östra området, där länets kustkommuner samt Bjurholm, Vännäs, Vindeln och Norsjö kommuner ingår, bedrivs framför allt i syfte att tillgodose olika samebyars behov av att freda vintergrupper från lodjursangrepp.

Hundanvändning

Under senare år har det utvecklats jaktmetoder där det används ett flertal drivande hundar vid jakt, framför allt på björn men även på lodjur. Användandet av "koppel" där ett flertal hundar släpps för att på plats ställa eller driva fram djuret skiljer sig starkt från den i Sverige traditionella hundjakten med en eller maximalt två hundar. En jakt med få hundar, vilket sätts som villkor i detta beslut, är att föredra ur ett etiskt perspektiv. Enligt 27 § jaktlagen ska jakt bedrivas på så sätt att viltet inte utsätts för onödigt lidande.

Fångstredskap

Länsstyrelsen tillåter användning av fällor under licensjakten, i och med att Naturvårdsverket har öppnat för denna möjlighet igen från och med licensjakten 2015 och eftersom det finns en viss efterfrågan för denna jaktform, som under senare år också har tillåtits i andra delar av norra rovdjursförvaltningsområdet. Länsstyrelsen beslutar om villkor som är något striktare än Naturvårdsverkets när det gäller anmälan av fällplacering och antalet vittjningar per dygn.

Länsstyrelsen bedömer att en exakt platsangivelse är nödvändig för att underlätta tillsyn av fällor och besiktning av fällfångade lodjur och för att följa upp rapporter från allmänheten om förekomst av illegala fällor.

Fällorna bör vittjas minst två gånger per dygn, för att förkorta vistelsetiden i fällan för djur som har fångats. Länsstyrelsen bedömer att det finns ett samband mellan vistelsetiden och risken för att det fångade djuret ådrar sig skador. Skador på fällfångade lodjur har diskuterats som ett djuretiskt problem.

Det finns ett omfattande regelverk när det gäller utfodring av vilda djur. Detta regelverk behöver beaktas när lodjur ska lockas till en fälla med hjälp av djurdelar eller lockmedel/doftämnen. Vid användning av automatiska kameror i samband med fällfångst behöver tillämpliga bestämmelser i dataskyddsförordningen kring fotografering av människor beaktas.

Inga motordrivna fortskaffningsmedel

Motordrivna fortskaffningsmedel tilläts första gången vid licensjakten 2011 och användningen har varit tillåten vid varje licensjakt till och med 2019. Anledningen till detta undantag från bestämmelserna i 31 § jaktlagen var strävan efter att göra jakten mer effektiv i väglösa men för rennäringen viktiga områden i länet.

Det har emellertid visat sig att skoter i vissa fall har använts på icke tillåtna sätt vid licensjakten och att en tillsyn av regelefterlevnaden generellt är svår att genomföra. Dessutom har licensjakten under senare år (med undantag för 2020) blivit mycket effektiv och lodjuren brukar fällas mycket snabbt. Jakten tog under perioden 2016–2019 i genomsnitt bara nio timmar per fälld lo. Ovan odlingsgränsen finns länets största väglösa områden. Trots möjligheten att använda skoter har de flesta lodjuren ovan odlingsgränsen fällts ganska nära vägar.

Efter noga övervägande beslutade Länsstyrelsen därför vid licensjakten efter lodjur 2020 att inte längre tillåta användning av motordrivna fortskaffningsmedel vid sökandet efter lodjur. För att bättre kunna följa upp effekterna av denna återgång till jaktens normalläge utan motorfordon beslutar Länsstyrelsen därför att inte tillåta sådana under årets licensjakt.

Inkomna förslag

I ett öppet brev till landshövdingar och länsstyrelser den 13 november 2020 säger Svenska rovdjursföreningen nej till licensjakt på lodjur 2021. Föreningen menar att en sådan jakt inte är förenlig med Art- och habitatdirektivet, som Sverige måste följa. Eftersom staten betalar ersättning för rovdjursdödade renar betraktas problembilden inom rennäringen inte som ett hållbart skäl för undantag mot förbudet mot avsiktligt dödande enligt artikel 16.1 e i Art- och habitatdirektivet. Därför bör man helt avstå från licensjakt.

Å andra sidan rapporterar samebyarna om omfattande problem med lodjuren och inte minst i Viltförvaltningsdelegationen lyfts ofta krav på minskade stammar av bland annat lodjur i Västerbotten län. Endast två samebyar har hittills rapporterat sina förlustsiffror i enlighet med förvaltningsverket, men deras förluster ligger långt över gränsen om maximalt 10 % som

riksdagen har beslutat om. Antalet renar som dödas av lodjurens ar beräknats uppgå till uppemot 50 000 per år.

Länsstyrelsen behöver alltså göra avvägningar mellan rovdjurens bevarandestatus och skadebilden inom rennäringen som ligger långt över den beslutade maximinivån. De fastställda miniminivåerna och förvaltningsmålen i renskötsellänen ska garantera att förvaltningen rör sig mot en acceptabel lösning för både rovdjurens och samebyarna. Licensjakten är ett viktigt instrument för att komma dit.

Länsstyrelsens samlade bedömning

Den av Länsstyrelsen beslutade licensjakten efter lodjur håller sig inom ramarna för Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo och Naturvårdsverkets delegeringsbeslut, följer intentionerna i den regionala förvaltningen av arten och tar även hänsyn till de nationella målen för lodjursstammen.

Som tidigare år baserar Länsstyrelsen även i år sitt ställningstagande delvis på preliminära resultat från årets pågående inventering av lodjursförekomst i länet. Detta gör att jakten bättre kan anpassas till aktuella förhållanden och att den därmed bör vara ett effektivare verktyg för förvaltningen av lodjursstammen. Att så är fallet indikerar lodjursstammens relativa stabilitet i Västerbotten under de senaste sex åren.

Länsstyrelsen har i detalj redogjort för syftena med licensjakten och bedömer att dessa syften är acceptabla utifrån gällande regelverk. Länsstyrelsen menar att licensjakten är ändamålsenlig och att dess förväntade effekter är proportionerliga till de syften med jakten som har presenterats. Licensjakten förväntas hålla lodjursstammen vid förvaltningsmålet och bidra till att övriga målsättningar för arten i länet nås, vilket i sin tur för med sig minskade företagsekonomiska, socioekonomiska och psykosociala problem inom rennäringen och en ökad acceptans för rovdjur och rovdjursförvaltningen i länet. Licensjaktbeslutet är i högsta grad kunskapsbaserat och bygger i allt väsentligt på rigorös och kvalitetssäkrad information.

Länsstyrelsen kan inte se någon annan lämplig lösning, givet de stora rumsliga och tidsmässiga skalorna som en långsiktig och adaptiv lodjursförvaltning på populationsnivå behöver hantera. Jaktens omfattning är lämplig med hänsyn till stammens storlek och utbredning. Jakten är selektiv och den sker i begränsad omfattning under strängt kontrollerade former.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att förutsättningarna för licensjakt enligt gällande regelverk är uppfyllda och att licensjaktbeslutet inte försvårar upprätthållandet av lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus, varken i länet, i norra rovdjursförvaltningsområdet eller i landet som helhet. Länsstyrelsen bedömer vidare att denna jakt bidrar till att hålla lodjursstammen inom ramarna för länets beslutade förvaltningsintervall, samtidigt som den bidrar till att minska lodjurens effekter på rennäringen.

Detta beslut har fattats av biträdande enhetschef [REDACTED] med rovdjursansvarige [REDACTED] som föredragande. Vid den slutliga handläggningen har naturvårdsdirektör [REDACTED] rovdjurshandläggare [REDACTED] samt vilthandläggarna [REDACTED] och [REDACTED] medverkat.

[REDACTED]
Biträdande enhetschef

[REDACTED]
Rovdjursansvarig

Bilagor:

- Bilaga 1. Hur man överklagar
- Bilaga 2. Lathund för lodjursskyttar

Kopia via e-post till:

Ledamöterna i Västerbottens viltförvaltningsdelegation
Polismyndigheten region Nord
Samtliga kommuner i Västerbottens län
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Länsstyrelsen i Jämtlands län
Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Loforskningsprojektet
Statens Veterinärmedicinska Anstalt
Statsförvalteren i Nordland

Beslutet laddas upp i Naturvårdsverkets databas för jaktbeslut som rör stora rovdjur

Bilaga 1

Hur man överklagar till Förvaltningsrätten

Om du är missnöjd med Länsstyrelsens beslut kan du överklaga det hos Förvaltningsrätten, men överklagandet ska lämnas eller skickas till Länsstyrelsen. Överklagandet ska vara skriftligt.

Ange följande

Grundkrav

- Skriv vilket beslut som överklagandet gäller. Det gör du enklast genom att ange beslutsdatum och ärendebeteckning (t.ex. 620-1234-2013).
- Redogör för om du tycker att Länsstyrelsens beslut är fel i sin helhet eller i vissa delar. Motivera ditt ställningstagande och skriv tydligt hur du anser att beslutet bör ändras.
- Ange vilka bevis du skulle vilja att domstolen tittar på och vad de olika bevisen ska styrka för något. Exempelvis kanske du åberopar ett intyg från en granne som styrker att din brygga legat på samma plats sedan 1950-talet. Skriftliga bevis bör du lämna in samtidigt som överklagandet.
- Om du väljer att anlita ombud bör en skriftlig fullmakt skickas med.

Kontaktuppgifter

Ange ditt namn, personnummer eller organisationsnummer, adress, adress till arbetsplats, e-postadress, telefonnummer till bostad och arbetsplats samt mobilnummer. Om du har ett hemligt telefonabonnemang behöver du bara uppge ditt nummer om domstolen frågar efter det.

Om du har ett ombud ska du också ange ombudets namn, postadress, e-postadress, mobiltelefonnummer och telefonnummer till arbetsplatsen.

Om du har en enskild motpart ska du, i möjligaste mån, lämna samma kontaktuppgifter för denna motpart som för dig själv.

Skicka överklagandet

Du kan skicka överklagandet via e-post eller brev.

E-post vasterbotten@lansstyrelsen.se
Brev Länsstyrelsen Västerbotten
 901 86 Umeå

Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet **senast den 25 mars 2021**, annars kan överklagandet inte tas upp. Om den som överklagar är en part som företräder det allmänna, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Bilaga 2

**Lathund för lodjursskyttar 2021
Västerbottens län**

Kontrollera före jakten:

- Jaktledare** Vem är jaktledare?
- Jakttid** 1 mars - maximalt 15 april
Fr.o.m. en timme före solens uppgång t.o.m. en timme efter solens nedgång.
- Tilldelning** Ta reda på hur många lodjur som återstår
Tel.: **010 – 225 41 15**
- Hundar** Högst två hundar.
- Fällor** Ska anmälas, senast 28 februari. Endast fem fälltyper är godkända.
- Motorfordon** Inte tillåtna
- Eftersökshund** Var och hur snabbt kan den vara på plats?
- Ev. fällavgift** Fastställs av jakträttsupplåtaren.

Efter skott: Markera skottplatsen i terrängen.

- Anmälan** Till Länsstyrelsen snarast (inom en timme) och innan djuret flyttas – skytt, jaktledare, plats, var och när lodjuret fälldes, kön och ålder samt jaktsätt.
Påskjuten lo anmäls snarast.
Tel.: **010 – 225 41 15**
- Påskjutning** Skytten tillsammans med jaktledaren ansvarar för platsundersökning samt för eventuellt eftersök
- Prover** Flädd kropp inkl. huvud skickas till SVA; hudprov tas; ombesörjs av besiktningsman
- Blanketter** Fyll i blanketten *Registrering och besiktning av fällt lodjur*.
Vid påskjutning använd *Påskjutet rovdjur – platsundersökning och eftersök*.
- Besiktning** Lodjuret ska besiktigas utan dröjsmål.
- Försäljning** Intyg från Jordbruksverket krävs
- Märkning** Av skinn omgående vid besiktning
Av kranium när det har återfåtts från SVA.



Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.